

KALIN – GOZDNI »PRIKUPNEŽ«

// Maks Sešlar

Pozna jesen je. Nekaj rjavih listov se komaj še drži vejic, ki jih obliva dež in lomi močan veter. Ceste so mokre, polja blatna, mi pa se grejemo s čajem. Dnevi so vse krajši in hladnejši, vse do takrat, ko se temperature močno spustijo in se deževno obdobje konča. Naslednje jutro je pravo nasprotje opisanemu večeru. Zgodaj zjutraj so doline pokrite z gosto meglo, travniki in njive spiyo pod slano in v zraku vlada tišina. Kmalu zatem posije sonce, ki prebudi pokrajino in razblini meglo, izza katere se v daljavi lesketa zasneženo gorovje s čudovitim modrim ozadjem. Kar naenkrat gozdovi in polja spet zaživijo. Iz smrek priskakljajo kraljički in sinice, na jelšah se zbirajo jate čížkov, iz gozda odmeva čudovito petje taščice. Poleg njih pa od »bog ve kod« prihajajo čudoviti žvižgi s kovinskim prizvokom, ki se razlegajo po še vedno zamrznjenih dolinah.

Sončni žarki poudarijo barvo samčevega trebuščka, obarvanega v oranžnordeči odtenek, kakršnega so plodovi navadne trdleske. Pri samici je trebuh sivorjav z le rahlim nadihom oranžne.

ilustracija: **Mike Langman**
(rspp-images.com)

trenje lupin semen. Črna maska, ki prekriva glavo in oči je povezana s kljunom. Črna barva se pojavi tudi na perutih. Le-te imajo modrikast pridih ter svetlo sivo črto, ki razbija monotonost. Značilna sta tudi njegova bela trtica ter dolg črnoder rep, po vejah pa skaklja na kratkih nožicah. Skrivnostni lepoteč in lepota sta seveda kalina (*Pyrrhula pyrrhula*).

RAZŠIRJENOST IN SELITVENE STRATEGIJE

Geografsko je vrsta vezana predvsem na zmerno topli pas evrazijske celine, kje je po različnih območjih razdeljena v devet različnih podvrst. Njegova razširjenost sega od samega zahoda Evrope (Velika Britanija) vse do vzhoda Azije (Japonska). Na severu je omejena na južni del Rusije in skrajni sever Skandinavije, na jugu pa na severni del Himalaje in Sredozemsko morje. V Evropi imajo kalini iz različnih območij tudi različne selitvene strategije. Podatki kažejo, da osebk s severa in vzhoda Evrope prezimujejo na njenem južnem delu, medtem ko se osebk iz osrednjega dela Evrope selijo bolj na jugozahod celine (v smeri SV-JZ). Ptice iz severozahoda in zahoda Evrope pa se selijo predvsem na krajše razdalje. Na žalost prezimovališča pri nas gnezdečih ptic ne poznamo. V Sloveniji je kalin večinoma razširjen v iglastih in mešanih gozdovih z veliko podrast, predvsem na nadmorskih višinah med 400 in 1600 m. Gnezdi lahko tudi v bukovih

Samec te ptice po svojem glasbenem nastopu elegantno prileti v mejico in si skupaj s samico ogleduje rdeče jagode brogovite, ki so še edine ostale na grmu. Mali skrivnostni ptici hitro pokazeta svoj glavni adut, ki je celo privlačnejši od petja – svojo lepoto. Sončni žarki poudarijo barvo samčevega trebuščka, obarvanega v oranžnordeči odtenek, kakršnega so plodovi navadne trdleske. Pri samici je trebuh sivorjav z le rahlim nadihom oranžne. Kljun je pri obeh močan, črn, kot nalašč za

gozdovih in gozdovih navadnega kostanja. Tako ga pri nas v času gnezditve lahko najdemo v Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alpah, v Karavankah, na Pohorju, v večjem delov Dinaridov pa tudi v Zasavju in Posavju. Novi atlas gnezdil (2019) število gnezdečih parov ocenjuje na 15.000–20.000. Svetovna populacija je sicer stabilna, kljub temu da v nekaterih delih Evrope drastično upada, kar je v največji meri posledica izgube habitata, domnevno pa tudi zaradi porasti populacije skobca (*Accipiter nisus*) v Evropi, saj je le-ta njegov plenilec.

GNEZDITEV

Kot že omenjeno, je kalin pretežno gozdna vrsta. Temu primerno je gnezdo skrito v drevesni krošnji ali gostem grmu. Zgrajeno je iz vejic, mahu in trav ter oblikovano v skodelico. Par si že pozno pozimi ali zgodaj spomladi izbere primerno mesto, kjer zgradi gnezdo. Kasneje samica leže 4–6 majhnih blede modrozelenih jajc, ki jih vali 12–14 dni. Pri tem ji lahko pomaga tudi samec. Po tem, ko se izvalijo, mladiči še 15–20 dni ostanejo v gnezdu. V tem obdobju in še nekaj časa po tem, ko že zapustijo gnezdo, jih hranita oba starša.

BOŽIČNA PTICA

Že stara navada je, da ob božičnih praznikih svojim najbližjim prinesemo ali pošljemo božično-novoletno voščilnico in jim zaželimo vse lepo. Kot nekdo, ki se ukvarja s pticami, tudi sam najraje izberem voščilnico s ptičjim motivom. Za take priložnosti so risbe in fotografije kalinov še posebej primerne. Samec je čudovit v božičnih barvah, še zlasti, če je naslikan na vejici zimzelenega grma. Poleg tega

Če imamo srečo, lahko kalina občudujemo ne le na prazničnih voščilnicah, marveč tudi v živo, kar s pogledom skozi domače okno.

foto: Tone Trebar,
www.naturephoto-tone.com

pa se v nižinah zadržuje ravno v prazničnem času. Da si pričaramo ozračje, s katerim bo prazniki res popolni, lahko zraven hiše postavimo krmilnico za ptice. Tako lahko kalina občudujemo ne le na voščilnicah, marveč tudi v živo, kar s pogledom skozi domače okno. Ker se prehranjuje s popki, sadjem in semeni, je zanj lahko primerna zelo raznolika hrana. Za še večji uspeh pri privabljanju pa je priporočljivo, da krmilnico postavimo v bližino gostega grma ali drevesa, kamor se v primeru nevarnosti ali vznemirjenosti lahko skrije – kalin je namreč precej plaha ptica.

V Sloveniji je kalin večinoma razširjen v iglastih in mešanih gozdovih z veliko podrastjo, predvsem na nadmorskih višinah med 400 in 1600 m.

foto: Tjaša Pršin

